

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

2012/37952

Programma transitie sociaal domein

Contactpersoon Alexander van Mazijk
Doorkiesnummer 023 5676286
Uw brief ---
Ons kenmerk 12.0448258
Bijlage(n) Geen
Onderwerp Gevolgen kabinetscrisis voor transitie sociaal domein

Verzenddatum

14 JUNI 2012

Geachte heer, mevrouw,

Op donderdag 26 april 2012 hebben wij met uw raad gesproken over de richting, het proces en de aanpak die wij voorstaan voor de transitie in het sociale domein. Wij hebben aangegeven u schriftelijk nader te informeren over de gevolgen van de kabinetscrisis die enkele dagen daarvoor had plaatsgevonden. Deze brief gaat uitsluitend in op de gevolgen van de landelijke ontwikkelingen voor de decentralisaties in het sociale domein. Wij benadrukken dat er veel onduidelijkheid blijft bestaan over de verdere ontwikkelingen. In de informatieve raadsbijeenkomst op 28 juni 2012 over het programma transitie sociaal domein informeren wij u opnieuw.

Lenteakkoord

Op maandag 23 april 2012 is het Kabinet Rutte gevallen. In de dagen daarna is door een aantal Kamerfracties een zogenaamd Lenteakkoord bereikt. Dit begrotingsakkoord voor 2013 is door het kabinet verwerkt in de Voorjaarsnota 2012, die op vrijdag 25 mei 2012 naar de Tweede Kamer is gestuurd.

Uit de stukken valt op te maken dat een aantal eerder genomen besluiten wordt teruggedraaid. Zo wordt de huishoudinkomtoets in de Wet werk en bijstand (WWB) afgeschaft en de bezuinigingen op het PGB en het passend onderwijs worden (deels) teruggedraaid. De Wet werken naar vermogen (WWNV) wordt niet per 1 januari 2013 ingevoerd en ook de overheveling van de begeleidingsfuncties uit de AWBZ naar de WMO per 1 januari 2013 wordt opgeschort. Over de decentralisatie van de jeugdzorg wordt in het Lenteakkoord niet gesproken.

Tweede Kamerbehandeling

Los van wat er in het Lenteakkoord staat, heeft de Tweede Kamer op 5 juni 2012 besloten welke wetsvoorstellen controversieel worden verklaard. Dat geldt onder andere voor de overheveling van de begeleidingsfunctie AWBZ naar de WMO en de Wet werken naar vermogen. Het controversieel verklaren van de wetsvoorstellen betekent dat de behandeling ervan wordt opgeschort totdat er een nieuw kabinet is of totdat de Kamer besluit het onderwerp van de lijst te halen. De stelselherziening Jeugdzorg is door de Tweede Kamer niet-controversieel verklaard. De behandeling van dit onderwerp wordt door de Kamer voortgezet in deze demissionaire periode.

Intussen wordt door de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de G32 een stevig pleidooi gehouden voor het overeind houden van de ambities voor en hervormingen in het sociale domein. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is dat de decentralisatie van taken naar de gemeenten de beste kansen biedt voor een beter sociaal domein. Overigens wordt het principe van de decentralisaties in het sociale domein naar de gemeenten politiek breed gedragen. Dat kan worden opgemaakt uit de partijprogramma's en uit de partijbijdragen bij behandeling van de wetsvoorstellen in de Tweede Kamer. De belangrijkste drijfveer voor het decentraliseren van taken is om gemeenten meer zeggenschap te geven over onderwerpen die dicht bij hun inwoners staan. Hier ligt namelijk de kracht van gemeenten. De doelgroep heeft vaak een complexe zorgbehoefte, waar middels lokaal maatwerk en verbindingen tussen verschillende terreinen adequaat in voorzien kan worden.

Uw raad heeft aangegeven met ons van mening te zijn dat de kabinetscrisis geen reden is om onze voorbereidingen op de decentralisaties stop te zetten. Wel zien wij aanleiding om de eerder door ons vastgestelde planning met de daarbij benodigde inzet en besluitvormingsmomenten te herzien. In het onderstaande gaan wij hier nader op in.

Invoering Wet werken naar vermogen per 1 januari 2013 van de baan

In het Lenteakkoord is afgesproken dat de invoering van de WWNV per 1 januari 2013 geen doorgang vindt. Daarnaast heeft de Tweede Kamer op 5 juni 2012 besloten het wetsvoorstel controversieel te verklaren. Dat betekent dat de behandeling van het wetsvoorstel wordt opgeschort totdat er een nieuw kabinet is of totdat de Kamer besluit het onderwerp van de lijst te halen.

Inhoudelijk stellen wij vast dat er in de Tweede Kamer geen discussie was over het uitgangspunt dat iedereen die kan werken, ook naar vermogen gaat werken. Datzelfde geldt voor de gedachte dat een goede werkgeversbenadering bijdraagt aan het scheppen van werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wel was er veel discussie over de bezuinigingen op het re-integratiebudget en de invoering van het instrument loondispensatie.

Huishoudinkomentoets

In het begrotingsakkoord is vastgelegd dat de huishoudinkomentoets wordt afgeschaft met terugwerkende kracht per 1 januari 2012. De kosten die gemaakt zijn voor invoering van de toets alsmede voor het afschaffen komen voor rekening van de gemeente.

Bezuiniging sociale werkvoorziening

Het demissionaire kabinet was voornemens om bezuinigingen door te voeren op het ongedeelde participatiebudget en op de bijdrage per medewerker werkzaam in de sociale werkvoorziening. In het Lenteakkoord is afgesproken dat de voorgenomen verlaging van de bijdrage per medewerker in 2013 wordt geschrapt. De korting op het participatiebudget blijft gehandhaafd. Door het opschorten van de WWNV komt er geen ontschotting van middelen. Er blijft met andere woorden een scheiding bestaan tussen het participatiebudget en de gelden voor de sociale werkvoorziening.

Het terugdraaien van de WWNV levert voor het Rijk besparingsverliezen op. In het akkoord staat dat deze onder andere beperkt worden door het vrijvallen van de herstructureringsfaciliteit. Wij maken hieruit op dat de wij geen aanspraak kunnen doen op rijksmiddelen voor herstructurering van onze sociale werkvoorziening. Tegelijkertijd stellen wij vast dat de rijksbijdrage per medewerker in 2012 al is verlaagd en dat het Lenteakkoord niets zegt over de eerder aangekondigde verlagingen in 2014 en 2015. Het is daarmee moeilijk om conclusies te trekken over de gevolgen voor het participatiebudget en de sociale werkvoorziening.

Conform onze toezegging leggen wij uw raad in juni 2012 keuzes voor, waar het gaat om een nadere uitwerking van de aanscherpingen in de WWB per 1 januari 2012. Deze richten zich op hoe wij omgaan met het mogelijk tussen wal en schip raken van jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar, of we wel of niet gebruik gaan maken van het instrument tegenprestatie, hoe we omgaan met de niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers), de werkgeversbenadering en op welke manier we de koppeling kunnen maken met de transformatie in het sociale domein en meer specifiek de koppeling met AWBZ, WMO, schuldhulpverlening en jeugdzorg. De beleidskeuzes voor de WWNV komen vanzelfsprekend voorlopig te vervallen.

Overheveling begeleiding AWBZ per 2013 gaat niet door

In het Lenteakkoord is afgesproken dat de op 1 januari 2013 geplande overheveling van de begeleiding uit de AWBZ naar de WMO niet door gaat. Daarnaast heeft de Tweede Kamer op 5 juni 2012 besloten het wetsvoorstel controversieel te verklaren. Dat betekent dat de behandeling van het wetsvoorstel wordt opgeschort totdat er een nieuw kabinet is of totdat de Kamer besluit het onderwerp van de lijst te halen.

Wij gaan er - met de VNG - vanuit dat er sprake is van uitstel van de overheveling. Een Kamerbrede meerderheid (breder dan de coalitie en gedoogpartners) heeft bij het aantreden van het kabinet Rutte ingestemd met het traject tot het decentraliseren van de extramurale begeleiding in de AWBZ. De decentralisatie van delen van de AWBZ maakt bovendien onderdeel uit van een breder traject waarbij al langer sprake is van overheveling van taken naar de gemeente (WMO). Ook uit de recente behandeling van het wetsvoorstel voor overheveling in de Tweede Kamer, kan worden opgemaakt dat er geen weerstand bestaat tegen de decentralisatie van de begeleidingsfuncties uit de AWBZ. Wel zijn er bij sommige Kamerfracties zorgen over de waarborgen voor een kwalitatief goede dienstverlening aan de inwoners.

Ten behoeve van de decentralisatie van de AWBZ was de VNG al actief aan het lobbyen om de invoeringsdatum uit te stellen naar 1 januari 2014. De gemeenten vonden dit van belang omdat zij stelden dat voor een goede uitvoering van de taken in de AWBZ een jaar voorbereidingstijd nodig was. Hiermee was de beoogde (gefaseerde) invoeringsdatum van 1 januari 2013 te vroeg. Met het opschorten van de AWBZ is deze invoeringsdatum van de baan. Wij gaan er vanuit dat in een later stadium de AWBZ in één keer in plaats van gefaseerd overgeheveld wordt naar de gemeenten. Of en wanneer de overheveling alsnog plaatsvindt en welke mate van beleidsvrijheid de gemeenten daarbij krijgt, is echter op dit moment niet met zekerheid te zeggen.

Het risico dat we in een (te) laat stadium duidelijkheid krijgen over omvang, inhoud en bekostiging van de decentralisatie AWBZ is reëel. Anderzijds geeft uitstel ons extra tijd voor een gedegen voorbereiding en het verkennen van mogelijke innovaties. Het betekent evenwel dat we door moeten gaan met verstevigen van onze informatiepositie en lobby. Pas als we de gegevens hebben op cliëntniveau kunnen we bijvoorbeeld pas kijken welke overlap er is met huidige cliënten uit de WMO. Ook hebben we meer tijd om met aanbieders nieuwe samenwerkingsvormen en producten te ontwikkelen. Het opschorten van de overheveling kan met andere woorden door ons ook gebruikt worden om kennis en ervaring op te doen met verschillende manieren om de inwoners ten dienste te zijn. Een voorbeeld is de proeftuin "sociale teams", waarin we betere en snellere ondersteuning realiseren bij het ontwikkelen van de eigen kracht en sterkte van inwoners en het bewerkstelligen van een betere samenwerking tussen de maatschappelijke partners. Deze proeftuin kan ook worden doorgezet zonder de overheveling van de AWBZ.

Wij hebben aangegeven in het najaar u een aangepaste verordening voor de WMO voor te leggen. Ook zonder de overheveling van de begeleidingsfuncties uit de AWBZ per 1 januari 2013 blijft die toezegging van kracht. Aanpassing van de huidige verordening is noodzakelijk om het compensatiebeginsel daarin goed vorm te geven.

Decentralisatie Jeugdzorg

De parlementaire werkgroep Toekomstverkenning jeugdzorg heeft in haar rapport *De Jeugdzorg Dichterbij*¹ in 2010 een pleidooi gehouden voor verdere transitie van taken in de jeugdzorg naar de gemeenten. Uit de partijstandpunten blijkt dat vrijwel alle politieke partijen voor de decentralisatie naar gemeenten zijn. De partijen verschillen wel in hoeverre ze gemeenten daarbij wettelijk vastgestelde randvoorwaarden willen meegeven. De kabinetsbrief over de voortgang van de Stelselwijziging Jeugdzorg is op 1 mei 2012 naar de Tweede Kamer gestuurd.

In het Lenteakkoord wordt niet gesproken over de decentralisatie van de jeugdzorg. Op 5 juni 2012 heeft de Tweede Kamer echter besloten de Stelselwijziging Jeugdzorg niet-controversieel te verklaren. Dat betekent dat de behandeling van dit onderwerp door de Kamer wordt voortgezet in deze demissionaire periode. Op 20 juni 2012 heeft de Kamer een (regulier) Algemeen Overleg gepland over de stelselwijziging met de staatssecretarissen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Veiligheid en Justitie. Naar verwachting komt conform de eerdere planning per 1 januari 2015 alle jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van gemeenten te vallen.

---

¹ Tweede Kamer, 2010 Dossier: 32 296 Toekomstverkenning jeugdzorg nr. 7

Regionale samenwerking

In onze nota over het programma sociaal domein, hebben wij u toegelicht hoe de regionale samenwerking in het sociale domein er voor onze gemeente op dit moment uit ziet. Met het oog op de komende transitie hebben wij u uw raad toegezegd voor de zomer 2012 duidelijkheid te verschaffen aan onszelf en onze buurgemeenten over de (toekomstige) samenwerkingsverbanden in het sociale domein. Wij stellen vast dat wij hier meer tijd voor nodig hebben. Ondanks de kabinetscrisis verwachten wij in de tweede helft van 2012 richtinggevend besluiten te kunnen nemen. Wij blijven daartoe in actieve dialoog met (al) onze buurgemeenten. Op 28 juni 2012 lichten wij in een informatieve raadsbijeenkomst toe welke vraagstukken en scenario's er spelen omtrent de regionale samenwerking in het sociale domein. In het bijzonder gaan wij daarbij in op de transitie jeugdzorg.

Gevolgen voor het programma sociaal domein

Op 26 april 2012 heeft uw raad gesproken over de nota Richting, proces en aanpak programma sociaal domein². Daarbij heeft u aangegeven – met ons – van mening te zijn dat de kabinetscrisis geen reden is om onze inspanningen in het programma sociaal domein te staken. Wel wegen wij op basis van de hierboven beschreven ontwikkelingen af, hoe wij in de komende tijd invulling moeten geven aan het programma. Wij maken daarbij onderscheid tussen het na te streven ambitieniveau en de planning en inzet van de programmaorganisatie.

Ambitieniveau

Wij willen een kwalitatief goede maatschappelijke ondersteuning realiseren, die uitgaat van de eigen kracht van onze inwoners en ruimte geeft aan de professionals. De aangekondigde transitie van wetgeving zijn daartoe niet zozeer aanleiding, want die ligt vooral in het feit dat hervormingen in het sociale domein noodzakelijk zijn. Als de transitie doorgang vinden, biedt ons dat wel meer kansen om onze ambities te realiseren. Wij worden in dat geval immers verantwoordelijk voor vrijwel het geheel van de maatschappelijke ondersteuning en wij krijgen daarmee de kans om een beter, lokaal en samenhangend stelsel van maatschappelijke ondersteuning te bouwen.

Wij gaan er vooralsnog vanuit dat er sprake is van uitstel en niet van afstel van de decentralisaties.³ Bovendien zien wij ook met onze huidige verantwoordelijkheid voldoende mogelijkheden en kansen om de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning te verbeteren. Er is derhalve geen aanleiding om onze ambities naar beneden bij te stellen.

Inzet programmaorganisatie

De geplande inzet van de programmaorganisatie in de komende jaren is gebaseerd op het hand in hand gaan van transitie van wetgeving met een transformatie van het sociale domein. Wat betreft de transitie van wetgeving hebben wij ons voorbereid op de invoering van de Wet werken naar vermogen op 1 januari 2013, een gefaseerde decentralisatie van de AWBZ begeleiding (in 2013 en 2014) en de transitie jeugdzorg in 2015. Voor 2012 geldt dat deze werkzaamheden al gestart waren. Op dit moment inventariseren wij welke werkzaamheden in 2012 kunnen of moeten worden getemporeerd.

---

² 2012.0013203

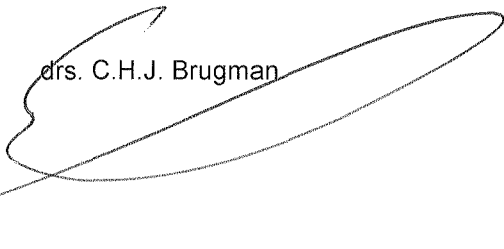
³ Dit geldt voor de Wet werken naar vermogen en de begeleidingsfuncties AWBZ. De stelselwijziging Jeugdzorg is niet-controversieel verklaard.

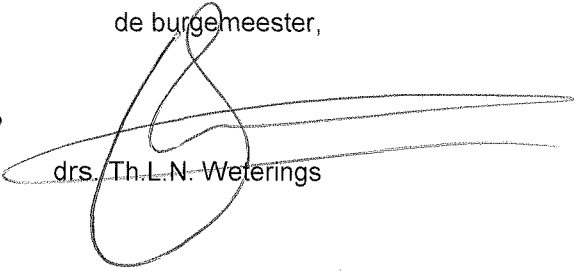
Daarnaast richten wij ons op de transformatie van het sociale domein. Dit doen wij onder andere door het organiseren van proeftuinen. Deze proeftuinen hangen in meer of mindere mate ook weer samen met de transitie. Dat betekent dat wij opnieuw beoordelen voor welke proeftuinen het wel of niet realistisch en zinvol is ze voort te zetten. Op het gebied van lobby, regionale samenwerking, communicatie en participatie zien wij geen reden om onze inspanningen te heroverwegen. Zo hebben wij u op 26 april aangegeven de conferentie over het sociale domein op 7 juni 2012 door te laten gaan. Onze partners hebben de bijeenkomst gewaardeerd en hebben tijdens de bijeenkomst de ruimte gekregen om in gesprek te gaan en met ons na te denken over het hervormen en verbeteren van het sociale domein. Wij blijven ook in de komende tijd met onze partners in gesprek over de uitkomsten van deze dag en de noodzakelijke hervormingen in het sociale domein.

Op dit moment wordt door de programmaorganisatie geïnventariseerd wat de inhoudelijke ontwikkelingen in het sociale domein betekenen voor de inzet van ambtelijke capaciteit en middelen. Wij moeten hierbij niet overhaast te werk gaan. Het ligt evenwel voor de hand dat de ambtelijke inzet in onze organisatie op onderdelen lager kan zijn dan wij eerder hebben geraamd. De inzet en middelen die zijn opgenomen in de nota Richting, proces en aanpak programma sociaal domein wordt in de komende tijd heroverwogen.

Wij leggen u inzake het begrotingsjaar 2012 in de Najaarsrapportage en inzake het begrotingsjaar 2013 in de Programmabegroting onze nieuwe afwegingen voor. Op 28 juni 2012 is een informatieve bijeenkomst voor uw raad gepland over de ontwikkelingen en voortgang in het programma sociaal domein. Mochten er vóór die tijd nieuwe ontwikkelingen zijn, dan informeren wij u daar schriftelijk over.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris, de burgemeester,

drs. C.H.J. Brugman

drs. Th.L.N. Weterings